

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІЇ ЯК НОВИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Людський інтелект, високий рівень освіти населення — не тільки наслідок багатства і розвитку країни, а й визначає їхній розмір і ступінь адекватності вимогам та потребам. Сьогодні складається така ситуація, коли головну роль у новому векторі розвитку української економіки відіграє саме формування та розвиток інтелектуального потенціалу.

Дослідженню теоретичних і практичних аспектів формування інтелектуального потенціалу присвячено роботи багатьох зарубіжних, російських та українських учених, таких як У. Петті, А. Сміт, Дж. Міллз, Д. Рікардо, Т. Мальтус, С. Кузнець, Т. Шульц, Г. Беккер, М. Блауг, О. Сухарєв, В. Прошак, А. Гапоненко та ін.

Узагальнюючи теоретичні здобутки вітчизняних та зарубіжних економістів, визначаємо інтелектуальний потенціал як ключовий фактор формування економіки, яка заснована на знаннях, і саме від того, наскільки активно відбувається процес відтворення інтелекту і знань, залежать якості і темпи розвитку всього суспільства. Ефективне накопичення і використання інтелектуального потенціалу країни і суспільства можуть і повинні забезпечуватися за рахунок застосування різних інструментів як державного, так і приватного характеру, таких як забезпечення постійного розвитку творчих здібностей особистості на всіх рівнях системи освіти; створення сприятливих умов для того, аби освіта максимально відповідала майбутній спеціальності, у тому числі шляхом функціонування інститутів додаткової освіти і центрів підготовки, перепідготовки та розвитку людських ресурсів; удосконалення інфраструктури у сфері інформації і нових технологій тощо.

Слід зазначити, що Україна завжди була надзвичайно багата на інтелектуальний потенціал. Вітчизняні відкриття сколихували світ і давали можливість вийти на міжнародну арену, підвищити рівень експорту національної продукції. Так, у 2004 році країна посіла 18 місце серед країн-експортерів послуг з новітніх інформаційних технологій, але до 2011 року понизила свою позицію до 28 місця [1]. Така ситуація відбулася у зв'язку зі зменшенням кількості працюючих у наукових організаціях, така ж ситуація спостерігалася і у виробничій сфері. За останні роки науково-технічна стабільність врегулювалася, але все ж слід відмітити низький рівень фінансування наукових проєктів на усіх їхніх стадіях.

Генерування та використання знань, якими володіють українці, могло б вивести країну на передові позиції світу. На жаль, саме через недостатні

інвестиції у науку, а вони становлять всього 4%, ми потерпаємо невідповідність системи з часом. Порівняно з передовими країнами світу, які вкладають у науку від 85% (країни-члени ОЕСР) та 11% (Індія, Китай, Бразилія), наша країна відноситься до відсталих за даними Світового банку[1].

Слід більш детально розглянути проблеми, пов'язані з формуванням інтелектуального потенціалу нації. Адже лише точна постановка проблеми сприятиме її вирішенню. Можна виділити ряд хвилюючих питань:

- низький рівень інтеграції, повільне впровадження інновацій у освітні та виробничі процеси;
- недотримання соціальних стандартів, адже не кожна людина, що має бажання отримати хорошу освіту, може це зробити;
- практика студентів майже не проводиться, інформація більшості підприємств є закритою, тому молоде покоління не має можливості застосувати набуті знання, поступово їх втрачаючи;
- післядипломна освіта знаходиться не на належному рівні та не відповідає вимогам, адже немає можливості застосування інновацій, що проводиться у інноваційно розвинутих країнах.

Отже, гострота та складність цих проблем вимагає рішучих стратегічних рішень. Як можна побачити, саме питання освіти є найбільш важливим, бо професійна підготовка є базою для формування інтелектуального потенціалу нашої країни. Знання, які отримують студенти, повинні відповідати сучасним вимогам до їхніх професій. А саме, вони повинні залучатися до роботи у інноваційних проектах, практикуючись таким чином [2, с. 33].

Слід зауважити, що звертання тільки до зарубіжного досвіду та його копіювання, не дасть результатів. Головна проблема України полягає у руйнації сфери науки та її не престижності. Адже, що робота у науковій сфері не має високого соціального статусу та не є прибутковою, саме тому більшість хороших спеціалістів відмовляється від того, що їм подобається, працюючи у кардинально інших сферах, втрачаючи свій інтелектуальний потенціал.

Таким чином, можна прийти до висновку, що для змін в країні необхідно використати комплексний підхід для формування та нарощування інтелектуального потенціалу України, а саме:

- впровадити ефективні методи функціонування державою наукових експериментів та досліджень. Держава повинна прагнути до створення такої країни, в якій навіть неможливе населення матиме можливість розвиватися, отримувати освіту, реалізовувати себе;
- створити інститути соціального партнерства, яких на сьогоднішній день в Україні функціонує дуже мало. Вони допоможуть побудувати модель взаємодії бізнес – держава – суспільство та залучити у цю сферу спеціалістів некадрових установ;
- розробити ефективну систему державного замовлення, що

відповідатиме реальним потребам кадрової підготовки населення;

– удосконалити функціонування служби зайнятості у країні та вчасне інформування населення, систему фінансування [3, с. 82-83].

Отже, лише проведення конкретних та рішучих реформ приведе до прискорення формування інтелектуального капіталу в Україні та дасть можливість вийти на новий вектор розвитку української економіки.

Література

1. Державний комітет статистики України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Орищенко В.Г. Шляхи формування інтелектуального потенціалу нації у системі національної освіти/ В. Г. Орищенко // Матер. Міжнародна наукова конференція. Львів, 1996 р. – с. 33

3. Особливості формування інтелектуального потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / К.В. Ковтуненко, Ю. В. Гутарева, Я. В. Шаповал // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012 - № 3-4 – С. 78-83. Режим доступу до журналу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/n-4-5.html>

Бачинський М., студ. гр. ЕП-15 ск 3

Науковий керівник: к.е.н., доц. Бугайова М.В.

Кіровоградський національний технічний університет

м. Кіровоград, Україна

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ

У цей складний для України період є важливим, забезпечення науково технічного розвитку, підвищення ефективності інноваційної діяльності, відновлення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств набуває принципового значення, оскільки її вирішення дасть змогу створити і застосувати технології більш високого рівня, що в свою чергу призведе до прискорення економічного зростання національної економіки. Економіка розвинених країн найчастіше носить інноваційний характер, що говорить про ефективне використання нових знань та досягнень науково-технічного потенціалу.

Показники інноваційної активності підприємства, стають головними критеріями у оцінці економічної міцності країни та її розвитку економічних зв'язків на світовому ринку. Інноваційна діяльність підприємств, полягає в створенні та впровадженні, новітніх технологій, ідей та методів ведення господарської діяльності, задля створення конкурентного товару, ефективного використання ресурсного потенціалу, створенні робочих місць, покращення екологічної ситуації тощо.

На сьогодні ефективна інноваційна діяльність є основою економічного зростання як окремо взятого підприємства чи галузі, так і регіону чи країни